

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 14a/2023

pentru controlul constituționalității unor prevederi din articolul 249 alin.
(2) din Codul de procedură civilă

(corectarea erorilor materiale evidente din hotărârea judecătorească)

CHIȘINĂU
25 iulie 2023

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dlui Nicolae ROȘCA, *Președinte*,
dnei Domnica MANOLE,
dnei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dnei Dina Musteața, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 25 ianuarie 2023,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 25 iulie 2023, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află o sesizare depusă la Curtea Constituțională la 25 ianuarie 2023 de dl Vasile Bolea, deputat în Parlamentul Republicii Moldova.

2. Autorul sesizării i-a solicitat Curții să verifice constituționalitatea textului „orice alte erori materiale” din articolul 249 alin. (2) din Codul de procedură civilă, adoptat prin Legea nr. 225 din 30 mai 2003.

A. Legislația pertinentă

3. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

4. Prevederile relevante ale Codului de procedură civilă, adoptat prin Legea nr. 225 din 30 mai 2003, sunt următoarele:

Articolul 249 Corectarea greșelilor din hotărâre

„(1) După pronunțarea hotărârii, instanța care a adoptat-o nu este în drept să o anuleze nici să o modifice.

(2) La cererea participanților la proces sau din oficiu, instanța judecătorească corectează greșelile sau omisiunile din hotărâre care țin de nume, calitatea procesuală, **orice alte erori materiale** sau de calcul evidente. Problema corectării unor astfel de greșeli se soluționează în baza dosarului și/sau a materialelor anexate la cererea de corectare a greșelilor sau a omisiunilor, fără citarea participanților la proces. Instanța care examinează problema corectării poate dispune citarea participanților pentru a se pronunța cu privire la temeiurile de corectare. Neprezentarea lor însă nu împiedică examinarea corectării greșelilor.

(2¹) În cazul în care cererea privind corectarea greșelilor sau a omisiunilor din hotărâre se depune în cadrul examinării cauzei în instanța de apel sau de recurs, aceasta se soluționează de către instanța respectivă.

(2²) În cazul în care cererea privind corectarea greșelilor sau a omisiunilor se referă la actele emise de instanța de apel sau de recurs, aceasta se soluționează de către instanța respectivă.

(3) Încheierea prin care instanța judecătorească se pronunță asupra cererii se comunică participanților la proces și poate fi atacată cu recurs.

(4) Prevederile prezentului articol sunt aplicabile și pentru corectarea greșelilor sau a omisiunilor din încheierile, deciziile și ordonanțele judecătorești.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului sesizării

5. Autorul sesizării menționează că textul contestat îi permite instanței să-și revadă actul justiției și să-l modifice într-un mod ilegal, astfel încât judecătorul poate să-și revadă oricând actul judecătoresc, pretinzând că îl corectează. Autorul sesizării menționează că textul contestat îi acordă instanței de judecată o marjă largă de apreciere, fapt care generează existența hotărârilor judecătorești cu interpretări diametral opuse și îi permite instanței de judecată să modifice *post factum* o hotărâre judecătorească care la data pretensei corectări poate fi definitivă sau irevocabilă. Mai mult, articolul 249 alin. (1) din Codul de procedură civilă stabilește că după pronunțarea hotărârii, instanța care a adoptat-o nu este în drept să o anuleze nici să o modifice, însă alineatul (2) al aceluiași articol permite că, în baza cererii participanților la proces sau din oficiu, instanța judecătorească corectează alte erori materiale. Prin urmare, norma contestată este susceptibilă de o interpretare extensivă defavorabilă, este neclară și imprevizibilă și nu îndeplinește standardul calității legii procesuale civile.

6. Autorul susține că textul contestat este contrar articolelor 1 alin. (3), 4, 20, 23 și 54 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

7. Examinând admisibilitatea sesizării, Curtea reține următoarele.

8. Curtea notează că, potrivit articolelor 25 lit. g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 38 alin. (1) lit. g) din Codul jurisdicției

constituționale, deputații în Parlament posedă prerogativa sesizării Curții Constituționale.

9. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul de procedură civilă, ține de competența Curții Constituționale.

10. Prevederile contestate din articolul 249 alin. (2) din Codul de procedură civilă nu au constituit obiectul altor sesizări la Curtea Constituțională.

11. Autorul sesizării susține că dispozițiile contestate contravin articolelor 1 alin. (3) (*preeminența dreptului*), 4 (*drepturile și libertățile omului*), 20 (*accesul liber la justiție*), 23 (*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*) și 54 (*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*) din Constituție.

12. În jurisprudența sa, Curtea a notat că articolele 1 alin. (3) și 4 din Constituție comportă un caracter general și reprezintă imperative care stau la baza tuturor reglementărilor. Aceste norme nu pot fi invocate de sine stătător, ci numai în coroborare cu o altă prevedere din Constituție, care trebuie să fie aplicabilă (DCC nr. 56 din 19 aprilie 2022, § 25). Totodată, Curtea precizează că și articolele 23 și 54 din Constituție nu au o aplicabilitate de sine stătătoare. Pentru a fi aplicabile, autorul sesizării trebuie să demonstreze existența unor ingerințe în drepturile fundamentale garantate de Constituție. Abia în cadrul analizei caracterului justificat al ingerinței abstracte în drepturile fundamentale garantate de Constituție Curtea poate pune în operă prevederile acestor articole (HCC nr. 16 din 20 mai 2021, § 35; DCC nr. 112 din 15 iulie 2021, § 22).

13. Cu privire la incidența articolului 20 din Constituție, Curtea observă că autorul sesizării pretinde că norma contestată i-ar conferi instanței o marjă discreționară largă în privința corectării greșelilor din hotărâre.

14. Curtea menționează că norma contestată prevede că la cererea participanților la proces sau din oficiu, instanța judecătorească corectează greșelile sau omisiunile din hotărâre care țin de nume, calitatea procesuală, orice alte erori materiale sau de calcul evidente. Problema corectării unor astfel de greșeli se soluționează pe baza dosarului și/sau a materialelor anexate la cererea de corectare a greșelilor sau a omisiunilor.

15. Astfel, erorile materiale sunt greșeli sau omisiuni evidente referitoare la nume, prenume, denumire, număr, dată calendaristică, sumă de bani sau alt calcul etc. Existența erorii materiale se deduce din materialele dosarului. O eroare materială evidentă nu trebuie dovedită, nefiind necesară administrarea de probe ori stabilirea ei ca urmare a unei deliberări.

16. Curtea reține că, în baza dispozițiilor articolelor 72 alin. (3) lit. e) și 115 alin. (4) din Constituție, legislatorul a stabilit o cale procedurală de remediere a greșelilor sau a omisiunilor evidente comise într-o hotărâre, încheiere, decizie sau ordonanță judecătorească. Prin urmare, Curtea nu poate reține argumentele autorului sesizării potrivit cărora prin eventuala corectare a erorilor materiale dintr-un act judecătoresc ar deveni posibilă modificarea conținutului acestuia.

17. Mai mult, chiar Regulamentul Curții Europene stabilește la articolul 81 că fără a se aduce atingere dispozițiilor privind revizuirea hotărârilor și reînscriserea pe rol a cererilor, erorile materiale sau de calcul și inexactitățile evidente pot fi rectificate de Curtea Europeană, fie din oficiu, fie la cererea unei părți, dacă această cerere este făcută în termen de o lună de la data pronunțării deciziei sau a hotărârii.

18. De asemenea, Curtea observă că alin. (3) al articolului 249 din Codul de procedură civilă stabilește că încheierea prin care instanța judecătorească se pronunță asupra cererii poate fi atacată cu recurs. Așadar, posibilitatea de a contesta cu recurs încheierea prin care instanța corectează greșelile, omisiunile sau erorile materiale dintr-o hotărâre judecătorească reprezintă o garanție suplimentară din perspectiva articolului 20 din Constituție și, prin urmare, acest articol nu este afectat.

19. Prin urmare, Curtea constată că sesizarea este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, pe baza articolelor 135 alin. (1) lit. a), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

D E C I D E:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea depusă de dl Vasile Bolea, deputat în Parlamentul Republicii Moldova, pentru controlul constituționalității textului „orice alte erori materiale” din articolul 249 alin. (2) din Codul de procedură civilă.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Nicolae ROȘCA

*Chișinău, 25 iulie 2023
DCC nr. 91
Dosarul nr. 14a/2023*